

MINISTERSTWO
**ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021 – 2027

Warszawa, 2021 r.

Wstęp

Sektor produkcji ekologicznej w Polsce i pozostałych państwach członkowskich zostaje objęty nowymi ramami prawnymi - z dniem 1 stycznia 2022 roku w stosowanie wchodzi rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. *w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007* (Dz. Urz. UE L 150 str. 1 z 14.6.2018 r.).

Zachowana została idea i główne cele produkcji ekologicznej - produkcja ekologiczna jest ogólnym systemem zarządzania gospodarstwem i produkcji żywności, łączącym praktyki najkorzystniejsze dla środowiska i klimatu, wysoki stopień różnorodności biologicznej, ochronę zasobów naturalnych oraz stosowanie wysokich norm dotyczących dobrostanu zwierząt, odpowiadających zapotrzebowaniu rosnącej liczby konsumentów na produkty wytwarzane przy użyciu naturalnych środków i procesów. Produkcja ekologiczna pełni zatem podwójną funkcję społeczną: z jednej strony w odpowiedzi na zapotrzebowanie konsumentów dostarcza na rynek produkty ekologiczne, a z drugiej strony dostarcza powszechnie dostępne dobra, przyczyniając się do ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt, jak również do rozwoju obszarów wiejskich. Ponadto produkcja ekologiczna wymaga wysokich nakładów pracy, dzięki czemu zwiększa zatrudnienie na obszarach wiejskich i zapobiega niekorzystnym zmianom migracyjnym. Przestrzeganie wysokich norm w zakresie zdrowia, środowiska i dobrostanu zwierząt przy wytwarzaniu produktów ekologicznych decyduje o wysokiej jakości tych produktów. Ich producenci konkurują na rynku jakościowym.

Produkcja ekologiczna została wskazana w ramach *Strategii na rzecz Bioróżnorodności oraz Od Pola do Stołu (Farm to Fork)* jako sektor produkcji rolnej realizujący politykę UE w zakresie transformacji na rzecz zrównoważonego gospodarowania. Produkcja ekologiczna realizuje główne cele polityki ustanowione w strategii *Od Pola do Stołu*, jak m. in. redukcja stosowania środków ochrony roślin, nawozów, poprawa dobrostanu zwierząt, skracanie łańcuchów dostaw, budowa silnego rolnictwa odpornego na niespodziewane zdarzenia. Wyznaczony został cel „osiągnięcia co najmniej 25% gruntów rolnych UE w systemie rolnictwa ekologicznego oraz znaczny wzrost akwakultury ekologicznej” do 2030 roku.

W połączeniu ze zmianami, w szczególności w odniesieniu do zmian w imporcie produktów ekologicznych z państw trzecich do UE, związanych z wygaszaniem systemu importu opartego o równowagę zasad produkcji w państwach trzecich, nadchodzące lata mogą być dla polskich producentów ekologicznych znakomitą szansą na rozwój.

Aby w pełni wykorzystać potencjał polskiego sektora rolnictwa ekologicznego i akwakultury ekologicznej oraz zabezpieczyć ich zrównoważony, skoordynowany rozwój, koniecznym jest określić cel i działania, jakie mają być podejmowane i realizowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz jednostki podległe lub nadzorowane w celu dalszego rozwoju sektora produkcji ekologicznej w Polsce.

Stan rolnictwa ekologicznego w Polsce

Aby określić potrzebne dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce działania, przeprowadzono analizę SWOT tego sektora produkcji.

Rolnictwo ekologiczne na obecnym etapie rozwoju w Polsce to m. in. szybko rosnąca liczba przetwórci oraz popyt przewyższający podaż. Spadek liczby gospodarstw ekologicznych w ostatnich latach nie przełożył się na spadek produkcji, która w przypadku wielu upraw wzrosła. Niestety nadal występuje znaczne rozdrobnienie podaży, co widać szczególnie w przypadku chowu zwierząt. Stąd ważne są działania mające na celu konsolidację branży, łączenie się producentów w różnego rodzaju kooperatywy.

Wydajność rolnictwie ekologicznym w Polsce może być wyższa. Aby poprawić dostępność surowca oraz produktów na rynku, wymagane jest opracowanie kompendium wiedzy dla producentów, w której znajdą oni dokładne informacje o tym jak prowadzić ekonomicznie efektywną i bezpieczną produkcję ekologiczną. Jest to szczególnie ważne, gdyż obecnie występują braki siły roboczej w rolnictwie, stąd dodatkowo należy postawić na innowacje i mechanizację produkcji. Ponadto Ośrodki Doradztwa Rolniczego muszą dysponować bieżącą specjalistyczną wiedzą o rolnictwie ekologicznym aby udostępniać ją w przystępny sposób producentom.

Należy podnieść świadomość producentów i konsumentów, czym jest produkcja metodami ekologicznymi i żywność ekologiczna. Produkcja ekologiczna wymaga znacznych nakładów i wiedzy, łączy się z wieloma ograniczeniami. Świadomość wymogów produkcji ekologicznej pozwoli producentom oraz konsumentom na podejmowanie świadomych wyborów. Bardzo ważne jest oddziaływanie na zwiększenie popytu na produkty ekologiczne i ich wykorzystanie w żywieniu zbiorowym.

System kontroli i certyfikacji produkcji ekologicznej w Polsce działa skutecznie, co pokazują m. in. wyniki ostatnich testów Komisji Europejskiej w zakresie identyfikowalności produktów – Polska jako jedyny kraj objęty tymi testami wypełniła zadanie bez uwag. Obecnie w Polsce działa 13 jednostek certyfikujących i dla zachowania jednolitych standardów kontroli i utrzymania zaufania sektora, ich działania muszą być skutecznie koordynowane, a dokonywanie oceny spełniania wymogów przez producentów zharmonizowane.

Pełna analiza SWOT sektora rolnictwa ekologicznego w Polsce znajduje się w załączniku do niniejszego Planu.

Na podstawie analizy określono cztery główne kierunki działań, które powinny być podejmowane aby wspomóc rozwój sektora rolnictwa ekologicznego w Polsce i osiągnąć cel główny.

Cel i działania

„*Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021 – 2027*” został przygotowany mając na uwadze potrzebę koordynacji działań mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego w Polsce. Przedstawia on działania, jakie powinny być podejmowane i realizowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jednostki podległe lub nadzorowane, aby osiągnąć wytyczony cel. Celem „*Ramowego Planu Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce w latach 2021 - 2027*” jest stały rozwój sektora rolnictwa ekologicznego oraz rynku żywności ekologicznej, wyrażany w wolumenie produkcji oraz wartości rynku. Dążenia do osiągnięcia celu będą realizowane poprzez działania w czterech obszarach:

- I. Transfer wiedzy – działania doskonalące, informacyjne i promocyjne,
- II. Innowacje w produkcji ekologicznej,
- III. Wsparcie producentów ekologicznych,
- IV. Utrzymanie zaufania do systemu rolnictwa ekologicznego.

*Wskaźnik realizacji*¹: areał, wolumen produkcji oraz wartość rynku

Działanie I: Transfer wiedzy – działania doskonalące, informacyjne i promocyjne.

Trwały rozwój rynku żywności ekologicznej zależy zarówno od wiedzy i umiejętności producentów ekologicznych, jak i od preferencji producentów i konsumentów oraz ich zaufania do żywności ekologicznej. Ważne jest wsparcie merytoryczne dla producentów z sektora, które powinno być związane z działaniami doradczymi oraz prowadzeniem badań naukowych w celu rozwiązywania aktualnych problemów pojawiających się w rolnictwie ekologicznym. Konieczne jest prowadzenie systematycznych działań informacyjnych w tym zakresie.

W celu zachęcenia konsumentów do dokonywania świadomych wyborów w tym do nabywania produktów ekologicznych konieczne jest prowadzenie stałej działalności informacyjno-edukacyjnej, przybliżającej zasady produkcji ekologicznej oraz jej korzyści dla konsumentów, a także upowszechniającej logo produkcji ekologicznej Unii Europejskiej.

- a) **Przenoszenie dobrych praktyk i doradztwo.** Rozwój rolnictwa i akwakultury ekologicznej wymaga podniesienia poziomu transferu wiedzy z nauki do praktyki. W związku z powyższym w ramach działania prowadzone będzie doradztwo skierowane do ekologicznych producentów rolnych oraz przetwórców, w tym akwakultury, poprzez sieć gospodarstw demonstracyjnych (prowadzonych przez Centrum Doradztwa Rolniczego jako koordynatora sieci oraz Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego). Należy wprowadzić zajęcia z rolnictwa ekologicznego jako jeden z przedmiotów w ramach szkół rolniczych. Rozbudowane powinno zostać również centrum praktycznego przetwórstwa prowadzonego w CDR Radom, tak aby działania demonstracyjne dotyczyły szerszego asortymentu. Rozwój przetwórstwa i transfer innowacji wzmacniany będzie poprzez możliwość praktycznego zapoznania się z możliwymi do wdrożenia rozwiązaniami. Dodatkowo w Wojewódzkich Ośrodkach Doradztwa Rolniczego utworzone zostały działy Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska, które powinny być wzmocnione przez transfer wiedzy

---

¹ Wskaźniki oraz działania i cele zaproponowane w ramach niniejszego dokumentu mogą zostać zmodyfikowane w zależności od efektów prac nad Krajowym Planem Strategicznym oraz Planem Działań dla Rolnictwa Ekologicznego Komisji Europejskiej.

i współpracę z ośrodkami naukowymi. Dzięki temu będą mogły one właściwie służyć doradztwem technologicznym dla producentów ekologicznych. Opracowywane będą także materiały informacyjno-dydaktyczne, promujące dobre praktyki w produkcji ekologicznej. Działaniu służyć będzie także organizowanie kursów oraz spotkań branżowych. Szkoleni będą producenci przyłączający się do systemu produkcji ekologicznej. Równolegle będą organizowane konferencje na których przedstawiane będą wyniki badań na rzecz rolnictwa ekologicznego, także uzyskane w ramach programów wieloletnich.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba przeszkolonych doradców oraz liczba udzielonych porad.

- b) Informowanie o kanałach dystrybucji.** W ramach działania promowane będą nowe formy sprzedaży, obejmujące oprócz gospodarstw agroturystycznych i edukacyjnych, bazy ekologiczne, kooperatywy zakupowe i systemy rolnictwa wspieranego społecznie. Wspierane będzie tworzenie i przystosowywanie zorganizowanych miejsc handlowych, bazarów, targowisk, na których ekologiczni rolnicy i producenci, w tym akwakultury, mogliby sprzedawać swoje wyroby. Wspierane będą również portale i rozwiązania umożliwiające lub ułatwiające sprzedaż produktów ekologicznych za pośrednictwem Internetu takie jak portal internetowy Polska Smakuje lub polskiebazarek.pl umożliwiające nawiązanie bezpośredniego kontaktu pomiędzy producentami a konsumentami.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba wydarzeń na których informowano o dostępnych kanałach sprzedaży produktów ekologicznych

- c) Informowanie o dostępnych środkach do produkcji ekologicznej: materiale rozmnożeniowym roślin i zwierzętach.** W ramach działania udostępniane będą informacje o producentach materiału rozmnożeniowego oraz zwierząt, w tym młodocianych osobników akwakultury, do produkcji ekologicznej i ich bieżącej dostępności. Pozwoli to na rozwój sektora producentów oraz stopniowe odchodzenie od odstępstw od zasad produkcji ekologicznej, a także pozwoli rolnikom ekologicznym na lepsze zaplanowanie procesu produkcji.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba odsłon strony Internetowej zawierającej wykazy środków do produkcji.

- d) Informowanie o zasadach produkcji ekologicznej producentów wchodzących w system rolnictwa ekologicznego.** Dla ułatwienia przechodzenia producentów z produkcji konwencjonalnej na ekologiczną wskazanym jest dostarczenie niezbędnej podstawowej wiedzy z zakresu prowadzenia produkcji ekologicznej. W tym celu wraz z wejściem do systemu rolnictwa ekologicznego producenci będą otrzymywać materiały informacyjne zawierające podstawowe informacje o systemie rolnictwa i akwakultury ekologicznej.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba nowych producentów w systemie rolnictwa ekologicznego którzy skorzystali z materiałów informacyjnych.

- e) Współpraca z podmiotami działającymi na rynku produktów rolnictwa ekologicznego.** Współpraca z podmiotami działającymi na rynku produktów rolnictwa

ekologicznego, w tym z innymi resortami, organami administracji rządowej oraz z jednostkami administracji samorządowej, organizacjami i zrzeszeniami pozarządowymi przy realizacji określonych celów i podejmowanych działań. W szczególności ważne są tu zagadnienia dotyczące informowania o zasadach wprowadzania do obrotu i dystrybucji produktów rolnictwa ekologicznego, a także prowadzonych działań promocyjnych i edukacyjnych.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba przeprowadzonych konsultacji oraz materiałów przekazanych partnerom społecznym.

- f) Działania informacyjne i promocyjne dotyczące żywności ekologicznej.** Działania w tym zakresie będą prowadzone dwutorowo. Utrzymane powinny być mechanizmy pozwalające organizacjom/grupom producentów ekologicznych na prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych. W ramach środków dostępnych dla organizacji/grup należy wymienić środki w ramach WPR, WPRyb oraz środki dostępne w ramach Funduszy Promocji. Działania takie powinny być również prowadzone bezpośrednio przez resort rolnictwa w ramach wydzielonych środków na promocje rolnictwa ekologicznego. Działania te będą realizowane zgodnie z Strategią promocji żywności Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w tym poprzez udział w wydarzeniach targowo-wystawienniczych, konferencjach i spotkaniach, a także poprzez publikacje, m. in. w prasie i za pośrednictwem Internetu. Prowadzona będzie również współpraca z telewizją, opracowywane i dystrybuowane będą materiały informacyjne. Promocji i utrwalaniu wiedzy o rolnictwie ekologicznym służyć będą także konkursy, takie jak np. konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne i najlepszego doradcę ekologicznego. Celem powyższych działań będzie informowanie o logo produkcji ekologicznej Unii Europejskiej oraz o celach rolnictwa ekologicznego i utrwalenie ich w świadomości społeczeństwa. W ramach działania podejmowane będą prace mające na celu promocję żywności ekologicznej oraz informowanie konsumentów o specyficznych cechach i zaletach tej żywności.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba wydarzeń i akcji w których informowano o cechach produkcji ekologicznej

- g) Włączenie szkół rolniczych w edukację o systemie rolnictwa ekologicznego.** Rozwój systemu rolnictwa ekologicznego wymaga zwiększenia liczby specjalistów, osiadających szeroką wiedzę o produkcji ekologicznej. Młodzież uczęszczająca do szkół rolniczych powinna mieć podstawową wiedzę o rolnictwie ekologicznym tak, aby podnieść świadomość rolników o tym systemie produkcji. Powinna być też możliwość szkoleń specjalistów, uruchamiając w szkołach kierunki poświęcone rolnictwu ekologicznemu, co zapewni w przyszłości wystarczającą ilość specjalistów.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba osób które ukończyły przedmiot lub kierunek „rolnictwo ekologiczne”.

Działanie II: Innowacje w produkcji ekologicznej.

Ograniczony dostęp do środków produkcji dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, oraz konieczność spełnienia bardzo restrykcyjnych wymagań rolnictwa ekologicznego powoduje, że rolnicy ekologiczni często stają przed wyzwaniami, niewystępującymi w rolnictwie konwencjonalnym. Dlatego też konieczne jest stałe wspieranie

sektora rolnictwa ekologicznego poprzez badania naukowe, ukierunkowane na rozwiązywanie problemów specyficznych dla tego rodzaju produkcji. Ważne jest również, aby w Polsce odbywała się nie tylko produkcja pierwotna żywności ekologicznej, ale także dynamicznie rozwijała się produkcja żywności przetworzonej. Przetwórstwo produktów ekologicznych daje możliwość osiągnięcia wyższych dochodów, wpływa pozytywnie na budowanie relacji handlowych i na zwiększenie zatrudnienia na obszarach wiejskich.

Prowadzone badania powinny być przede wszystkim ukierunkowane na wypracowanie innowacyjnych rozwiązań pojawiających się lub istniejących problemów, zarówno w produkcji rolniczej, jak i w przetwórstwie ekologicznym, ale także powinny uwzględniać oczekiwane i przygotowywane zmiany w regulacjach prawnych dotyczących rolnictwa ekologicznego. W szczególności powinny być finansowane badania naukowe, które mają na celu rozwiązywanie problemów w zakresie zasad chowu młodych zwierząt ekologicznych, technologii przetwórstwa oraz produkcji pasz ekologicznych, zasad zabezpieczania i przeciwdziałania zanieczyszczeniom GMO oraz niedozwolonych do stosowania środków produkcji, jak również badania nakierowane na zwiększenie oferty ekologicznego materiału rozmnożeniowego roślin lub ilości środków ochrony roślin do rolnictwa ekologicznego. Tematy badań do realizacji powinny być ustalane z sektorem producentów ekologicznych.

- a) **Badania w rolnictwie ekologicznym.** W ramach działania kontynuowane będzie zatem wsparcie badań na rzecz rolnictwa ekologicznego, w ramach dotacji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz realizowanych na rzecz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi programów wieloletnich. Działanie polegające na prowadzeniu badań na rzecz doskonalenia technologii produkcji ekologicznej jest realizowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przy pomocy jednostek naukowo badawczych, w tym nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Uzyskane wyniki badań będą rozpowszechniane poprzez platformę informacyjną produkcji ekologicznej oraz na szkoleniach i konferencjach dla producentów i doradców w ramach działania III.

Wskaźnik realizacji działania¹: – liczba opublikowanych wyników badań na rzecz rolnictwa ekologicznego oraz wydanych metodyk produkcji ekologicznej

Działanie III: Wsparcie producentów ekologicznych.

Wsparcie producentów ekologicznych powinno być kompleksowe i obejmować zarówno bezpośrednie wsparcie finansowe związane z działaniami na rzecz ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt, w tym akwakultury, jak i wspomaganie integracji podmiotów na rynku, podnoszenia ich konkurencyjności oraz poziomu inwestycji.

- a) **Wsparcie producentów ekologicznych rekompensujące nakłady na ochronę środowiska i poprawę dobrostanu zwierząt.** Rolnictwo ekologiczne, dzięki specyficznym metodom gospodarowania dostarcza wielu korzyści środowiskowych, wpływając na zachowanie różnorodności biologicznej oraz zasobów środowiska rolniczego, ponadto zapewnia dobrostan zwierząt. Wiąże się to jednak z większymi kosztami produkcji. W związku z powyższym w pełni uzasadnione jest wsparcie rolników ekologicznych w ramach środków Wspólnej Polityki Rolnej oraz producentów akwakultury ze środków Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Środki powinny być kierowane do producentów rolnych oraz gospodarstw rybackich, będących w systemie rolnictwa ekologicznego i wytwarzających produkty na rynek.

- b) **Wsparcie produkcji ekologicznej rekompensujące koszty certyfikacji.** Udział producentów ekologicznych w systemie rolnictwa ekologicznego, w tym akwakultury, wymaga ponoszenia przez nich kosztów kontroli i certyfikacji. W związku z powyższym, aby zwiększyć liczbę producentów ekologicznych, należy udzielać wsparcia rekompensującego koszty związane z udziałem w tym systemie - kontrolą i certyfikacją.
- c) **Wsparcie produkcji ekologicznej podnoszące poziom inwestycji.** Producenci ekologiczni powinni mieć ułatwiony dostęp do środków przeznaczonych na inwestycje w gospodarstwie – prowadzenie produkcji ekologicznej powinno nadal być dodatkowo premiowane przy ocenie wniosków o wsparcie. Inwestycje są niezbędne dla rozwoju i podnoszenia konkurencyjności polskiego sektora rolnictwa ekologicznego.
- d) **Wsparcie integracji branży** – aby zwiększać podaż produktów ekologicznych, niezbędne jest wsparcie łączenia się producentów w grupy – wzmacnia to ich pozycję w łańcuchu dostaw, podnosi poziom produkcji, pozwala lepiej reagować na zapotrzebowanie rynku.
- e) **Rozwój poprzez włączenie jednostek samorządu terytorialnego.** Istotne jest podniesienie poziomu współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i zaangażowanie samorządu w rozwój rolnictwa ekologicznego. Szczególnie ważne i konieczne jest podjęcie działań zmierzających do włączenia się samorządów lokalnych w szeroko rozumiany rozwój rolnictwa ekologicznego i propagowania tej formy gospodarowania.
- f) **Wsparcie wykorzystania żywności ekologicznej w zakładach żywienia zbiorowego.** Żywność ekologiczna powinna być w większym stopniu wykorzystywana w żywieniu zbiorowym. W tym celu będą prowadzone działania w zakresie zielonych zamówień oraz dofinansowujące stosowanie żywności ekologicznej na stołówkach szkolnych.
- g) **Wsparcie dla producentów ekologicznego materiału rozmnożeniowego roślin.** Z związku z coraz mocniej akcentowaną przez Komisję Europejską możliwością odejścia od stosowania nieekologicznego materiału rozmnożeniowego roślin, a także mając na uwadze ogólne zasady produkcji ekologicznej, wskazane jest przyspieszenie rozwoju sektora ekologicznych producentów nasion i wegetatywnego materiału do produkcji ekologicznej. Stąd opracowany zostanie mechanizm wsparcia wykorzystania ekologicznego materiału rozmnożeniowego.

Wskaźnik realizacji działania¹: – kwoty wypłacone w ramach wsparcia producentom uczestniczącym w systemie rolnictwa ekologicznego

Działanie IV. Utrzymanie zaufania do systemu rolnictwa ekologicznego.

System rolnictwa ekologicznego jest w znacznym stopniu zależny od sprawności działania systemu kontroli produkcji prowadzonej metodami ekologicznymi. Dla zachowania i podnoszenia zaufania zarówno konsumentów, jak i podmiotów odpowiadających za system kontroli i certyfikacji produkcji ekologicznej, istotny jest bieżący nadzór nad zgodnością prowadzonej produkcji ekologicznej z jej zasadami i celami, ciągła wymiana informacji pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład ww. systemu, standaryzacja i harmonizacja działań tych podmiotów i wypracowywanie skutecznych rozwiązań mających zastosowanie w

praktyce. Celem powyższych działań jest zaspokojenie bieżących potrzeb rynku produktów ekologicznych i eliminacja problemów z jakimi borykają się producenci ekologiczni.

- a) **Dalsze doskonalenie wysokiego poziomu systemu kontroli i certyfikacji produkcji ekologicznej.** Wszystkie podmioty wchodzące w skład systemu kontroli i certyfikacji oraz procesy regulujące powiązania pomiędzy tymi podmiotami powinny być weryfikowane i doskonalone w celu utrzymania wysokiego poziomu kontroli i certyfikacji, wprowadzania bardziej efektywnych i nowych rozwiązań, w tym opartych o techniki cyfrowe, wdrażania nowych rozwiązań oraz obniżania kosztów funkcjonowania systemu bez obniżenia jakości i wiarygodności. System powinien być również modyfikowany i weryfikowany, biorąc pod uwagę zmiany w obowiązujących przepisach w tym zakresie. W związku z powyższym, w ramach działania, regularnie będą prowadzone konsultacje, spotkania i szkolenia z jednostkami certyfikującymi, a także opracowywane będą dla nich wytyczne i materiały instruktażowe. Celem tych działań będzie przede wszystkim ujednolicenie funkcjonowania jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym oraz podnoszenie standardów kontroli. Ponadto, w sposób stały analizowany będzie system prawny, pod kątem możliwości wprowadzania uproszczeń i ułatwień, w celu ograniczenia obciążeń administracyjnych.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba przeprowadzonych szkoleń.

- b) **Transfer dobrych praktyk w zakresie kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym.** Kontynuowane będą działania na rzecz przenoszenia dobrych praktyk w zakresie kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym, tworzenia warunków do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności oraz związanych z inicjowaniem współpracy krajowej i międzynarodowej w odniesieniu zarówno do inspektorów rolnictwa ekologicznego, jak i jednostek certyfikujących. Realizacji działania służyć będą spotkania i szkolenia organizowane dla jednostek certyfikujących przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, a także materiały opracowane przez instytuty naukowe.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba przeszkolonych inspektorów rolnictwa ekologicznego.

- c) **Przygotowanie kompleksowej bazy obsługi dla sektora produkcji ekologicznej i konsumentów, dostępnej dla wszystkich zainteresowanych.** Utrudniony dostęp do bieżącej informacji o produkcji i producentach ekologicznych stanowi jedną z barier rozwoju produkcji ekologicznej w Polsce. Zagregowanie jak największej ilości informacji o produkcji, producentach oraz środkach do produkcji wraz z wytycznymi oraz interpretacjami przepisów w zakresie rolnictwa ekologicznego na jednej platformie ułatwi producentom nawiązywanie kontaktów handlowych, konsumentom weryfikację ważności certyfikatów wydanych przez jednostki certyfikujące oraz wszystkim uczestnikom rynku zapewni dostęp do bieżącej wiarygodnej informacji. System podniesie też poziom cyfryzacji sektora, przyspieszy wymianę i poprawi dostępność informacji w ramach nadzoru w produkcji ekologicznej oraz zabezpieczy dostęp do informacji wymaganej prawem UE i krajowym o produkcji ekologicznej.

Wskaźnik realizacji działania¹: Liczba odsłon strony internetowej poświęconej rolnictwu ekologicznemu, liczba użytkowników elektronicznego systemu obsługi producentów ekologicznych.

Podsumowanie

Rozwój rolnictwa ekologicznego jest celem priorytetowym Polski jako państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Wyznaczenie i osiągnięcie określonych celów powinno być związane z przeznaczeniem określonych środków finansowych na ich realizację.

Niniejszy plan powstaje w czasie konsultacji Krajowego Planu Strategicznego, nie są także znane szczegółowe cele Komisji Europejskiej – unijny Plan Działań dla Rolnictwa Ekologicznego jest dopiero przygotowywany i nie zaprezentowano nawet jego ogólnego zarysu.

Mając na uwadze powyższe, „*Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021 – 2027*” będzie na bieżąco aktualizowany a wskaźniki celu i poszczególnych działań będą określane w zależności od polityki UE, wynegocjowanych ram i możliwości finansowych.

Załącznik 1 SWOT

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1) Duży i potencjalnie bardzo chłonny rynek wewnętrzny. 2) Dogodne położenie geograficzne w sąsiedztwie krajów o wysokim popycie i wydatkach na produkty ekologiczne. 3) Rosnąca świadomość ekologiczna wśród rolników. 4) Funkcjonujące jednostki doradztwa rolniczego o ukształtowanej strukturze i potencjale dalszego rozwoju prowadzące działania doradcze bezpośrednio u rolników oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oddział w Radomiu jako wyspecjalizowana jednostka doradcza w zakresie rolnictwa ekologicznego. 5) Ukształtowana grupa instytutów naukowych i ośrodków akademickich mających dostęp do wiedzy i nowych rozwiązań w ramach finansowanych badań w zakresie rolnictwa ekologicznego. 6) Wysoki poziom wiedzy i umiejętności inspektorów rolnictwa ekologicznego, wykonujących kontrolę na rzecz rolnictwa ekologicznego. 7) Wprowadzone rozwiązania dotyczące identyfikacji i transferu najlepszych rozwiązań w rolnictwie ekologicznym: konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne, centrum praktycznego szkolenia oraz sieć gospodarstw demonstracyjnych, bezpośredni kanał wymiany informacji z doradcami, metodyki produkcji ekologicznej dla doradców i rolników. 8) Duża liczba gospodarstw ekologicznych ze strukturą umożliwiającą prowadzenie produkcji zwierzęcej. 9) Wzrastające zaangażowanie władz samorządowych w rozwój sektora produkcji ekologicznej. 10) Intensywnie rozwijające się przetwórstwo produktów ekologicznych i w efekcie rosnący udział produktów z tej kategorii na rynku krajowym oraz wzrost możliwości eksportu przetworzonych produktów ekologicznych. 11) Wzrost wiedzy konsumentów o rolnictwie ekologicznym oraz wzrost zainteresowania konsumentów żywnością ekologiczną. 12) Rada Rolnictwa i Produkcji Ekologicznej wspierająca Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie opiniowania i konsultowania propozycji rozwiązań systemowych w rolnictwie ekologicznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Niedostatecznie rozwinięty rynek produktów ekologicznych przekładający się na małą dostępność produktów oraz ich wysoką cenę. 2) Nierówny rozwój sektora rolnictwa ekologicznego ze względu na wyraźne zróżnicowanie Polski na regiony bogatsze i zdecydowanie biedniejsze oraz dużą koncentrację popytu w obrębie aglomeracji miejskich. 3) Relatywnie niska wiedza konsumentów w zakresie zasad oraz korzyści środowiskowych i społecznych produkcji ekologicznej. 4) Niski poziom reprezentatywności sektora rolnictwa ekologicznego przez organizacje skupiające producentów, rolników oraz dystrybutorów oraz duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych oraz mała skłonność rolników do współpracy i zrzeszania się. 5) Niewystarczający w skali kraju poziom zorganizowania rolników i małe zainteresowanie współpracą. 6) Rozdrobniona podaż surowców rolnych i niewystarczające dostosowanie podaży do potrzeb przetwórstwa. Niewystarczający poziom produkcji. 7) Niedostatecznie rozwinięte kanały dystrybucji produktów ekologicznych. Brak trwałych i dostatecznie rozwiniętych łańcuchów produkcji i dystrybucji produktów ekologicznych (rolnik-przetwórca-handlowiec-konsument). 8) Niewystarczająco efektywne mechanizmy współpracy i transferu wiedzy pomiędzy sektorem naukowym, doradztwem i rolnictwem oraz niska świadomość producentów ekologicznych o dostępnych opracowaniach, wynikach badań w zakresie produkcji ekologicznej oraz metodykach produkcji ekologicznej. 9) Duże uzależnienie możliwości rozwoju produkcji zwierzęcej od stosowania odstępstw od zasad produkcji ekologicznej. 10) Rozdrobnienie informacji o producentach ekologicznych. 11) Niskie zainteresowanie rolników prowadzeniem ekologicznej produkcji zwierzęcej, w wyniku m.in. niskiej podaży ekologicznego materiału rozmnożeniowego oraz zwierząt. 12) Brak rozwoju produkcji ekologicznego materiału rozmnożeniowego oraz zwierząt do chowu ekologicznego z uwagi na szerokie stosowanie odstępstw od zasad produkcji. 13) Niska wydajność produkcji ekologicznej związana z brakiem wiedzy rolników.

	<p>14) Brak wiedzy specjalistycznej na poziomie ODR.</p> <p>15) Niedostateczna wiedza producentów rolnych w zakresie zasad stosowania tradycyjnego płodozmianu i innych naturalnych metod utrzymywania lub podwyższania biologicznej aktywności gleby. Stosowanie tradycyjnych, zrównoważonych technik produkcji rolnej przyjaznych środowisku.</p>
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Wskazanie rolnictwa ekologicznego i akwakultury ekologicznej jako jednego z najważniejszych obszarów rozwoju w strategii <i>Farm to Fork</i> oraz Strategii na rzecz Bioróżnorodności. 2) Stały wzrost siły nabywczej konsumentów w Polsce. 3) Podnoszenie się świadomości ekologicznej społeczeństwa i w efekcie wzrost zainteresowania produktami ekologicznymi oraz wzrost popytu na te produkty, zarówno w Polsce jak też za granicą. 4) Duży potencjał dla dalszego rozwoju sektora rolnictwa i akwakultury ekologicznej. 5) Podnoszenie się świadomości ekologicznej mieszkańców obszarów wiejskich i w efekcie rozwój rolnictwa przyjaznego środowisku, w tym rolnictwa ekologicznego. 6) Poprawienie systemu powiązań, współpracy i transferu wiedzy na linii nauka - praktyka. 7) Poprawienie jakości komunikowania się pomiędzy podmiotami na rynku. 8) Konsolidacja branży i podejmowanie wspólnych działań. 9) Wzrastające zaangażowanie władz samorządowych w rozwój rolnictwa ekologicznego. 10) Możliwość otrzymania specjalnego wsparcia finansowego przeznaczonego na rolnictwo ekologiczne. 11) Rozwój kanałów dystrybucji produktów ekologicznych. 12) Rozwój internetowej sieci sprzedaży produktów ekologicznych. 13) Wysoki poziom korzystania z Internetu i mediów społecznościowych wśród młodych rolników. 14) Relatywnie niskie zanieczyszczenie środowiska środkami do produkcji np. pestycydami i nawozami mineralnymi. 15) Unikalna i dobrze zachowana bioróżnorodność terenów rolniczych. 16) Lepsza jakość oraz większe zaufanie konsumentów do polskich produktów ekologicznych względem importowanych. 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Powolny rozwój rynku produktów ekologicznych. 2) Rosnąca konkurencja ze strony producentów wytwarzających produkty ekologiczne w innych krajach Unii Europejskiej jak i w krajach trzecich. 3) Ryzyko braku trwałości ekonomicznej gospodarstw. 4) Rosnące zanieczyszczenie środowiska środkami niedopuszczonymi w produkcji ekologicznej, negatywnie wpływające na możliwość prowadzenia takiej produkcji lub zwiększające ryzyko jej prowadzenia. 5) System rolnictwa ekologicznego jest oparty na zaufaniu konsumentów do systemu kontroli i certyfikacji. Błędy pojedynczych podmiotów w sektorze lub w systemie kontroli i certyfikacji mogą rzutować na postrzeganie całego sektora lub systemu. 6) Niekorzystne zmiany przepisów prawnych UE oraz możliwość wystąpienia różnej ich interpretacji. 7) Niedostateczna podaż siły roboczej na obszarach wiejskich. 8) Wysokie marże pośredników w handlu produktami ekologicznymi. 9) Niska chęć rolników do zrzeszania się. 10) Silne rozdrobnienie upraw i sąsiedztwo z uprawami konwencjonalnymi jako źródło zanieczyszczeń produktów ekologicznych. 11) Spektrum działania dostępnych do stosowania w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin nie pokrywa całego zapotrzebowania.

17) Uruchomiona baza zwierząt do produkcji ekologicznej. 18) Poszerzenie zakresu produktów objętych przepisami o rolnictwie ekologicznym (od 2021 r.). 19) Zwiększenie działań promocyjnych rolnictwa ekologicznego.	